

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

16 iulie 2015*

„Recurs — Dumping — Importuri de anumite folii de aluminiu originare din Armenia, Brazilia și China — Aderarea Republicii Armenia la Organizația Mondială a Comerțului (OMC) — Articolul 2 alineatul (7) din Regulamentul (CE) nr. 384/96 — Compatibilitate cu Acordul privind aplicarea articolului VI din Acordul General pentru Tarife și Comerț 1994 (GATT)”

În cauza C-21/14 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introdus la 16 ianuarie 2014,

Comisia Europeană, reprezentată de J.-F. Brakeland, de M. França și de T. Maxian Rusche, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

recurentă,

susținută de:

Parlamentul European, reprezentat de D. Warin și de A. Auersperger Matic, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

intervenient,

celelalte părți în proces fiind:

Rusal Armenal ZAO, cu sediul în Erevan (Armenia), reprezentată de B. Evtimov, avocat,

reclamantă în primă instanță,

Consiliul Uniunii Europene, reprezentat de S. Boelaert și de J.-P. Hix, în calitate de agenți, asistați de B. O'Connor, solicitor, și de S. Gubel, avocat, cu domiciliul ales în Luxemburg,

pârât în primă instanță,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul V. Skouris, președinte, domnul K. Lenaerts, vicepreședinte, doamna R. Silva de Lapuerta, domniile M. Ilešič și L. Bay Larsen și doamna K. Jürimäe, președinți de cameră, domniile A. Rosas, E. Juhász, A. Borg Barthet, M. Safjan și D. Šváby, doamnele M. Berger și A. Prechal și domniile J.-L. da Cruz Vilaça (raportor) și C. Lycourgos, judecători,

avocat general: doamna J. Kokott,

* Limba de procedură: engleza.

grefier: doamna L. Hewlett, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 10 februarie 2015,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 23 aprilie 2015,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Prin recursul formulat, Comisia Europeană solicită Curții anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 5 noiembrie 2013, Rusal Armenal/Consiliul (T-512/09, EU:T:2013:571, denumită în continuare „hotărârea atacată”), prin care a fost anulat Regulamentul (CE) nr. 925/2009 al Consiliului din 24 septembrie 2009 de impunere a unei taxe antidumping definitive și de percepere cu titlu definitiv a taxei provizorii impuse la importurile de anumite folii de aluminiu originare din Armenia, Brazilia și Republica Populară Chineză (JO L 262, p. 1, denumit în continuare „regulamentul în litigiu”), în măsura în care acest regulament privește Rusal Armenal ZAO (denumită în continuare „Rusal Armenal”).

Cadrul juridic

Dreptul OMC

- 2 Prin Decizia 94/800/CE a Consiliului din 22 decembrie 1994 privind încheierea, în numele Comunității Europene, referitor la domeniile de competența sa, a acordurilor obținute în cadrul negocierilor comerciale multilaterale din Runda Uruguay (1986-1994) (JO L 336, p. 1), Consiliul Uniunii Europene a aprobat Acordul de instituire a Organizației Mondiale a Comerțului (OMC), semnat Marrakech la 15 aprilie 1994, precum și acordurile care figurează în anexele 1, 2 și 3 la acest acord (denumite în continuare împreună „acordurile OMC”), printre care figurează Acordul General pentru Tarife și Comerț 1994 (JO 1994, L 336, p. 11, Ediție specială, 11/vol. 10, p. 14, denumit în continuare „GATT 1994”), precum și Acordul privind aplicarea articolului VI al Acordului General pentru Tarife și Comerț 1994 (JO 1994, L 336, p. 103, Ediție specială, 11/vol. 10, p. 112, denumit în continuare „Acordul antidumping”).

GATT 1994

- 3 Articolul VI alineatul (1) din GATT 1994 prevede:

„Părțile contractante recunosc că dumpingul, prin care produsele unei țări sunt introduse în comerțul altei țări la o valoare mai mică decât valoarea normală a produselor, este condamnat dacă produce sau amenință cu prejudicii materiale importante o industrie stabilită pe teritoriul unei părți contractante sau întârzie substanțial înființarea unei industrii naționale. În sensul prezentului articol, un produs se consideră ca fiind introdus în comerțul unei țări importatoare, la o valoare mai mică decât valoarea lui normală, dacă prețul produsului exportat de o țară în altă țară:

- (a) este mai mic decât prețul comparabil, practicat în condiții normale de comerț, al produsului similar destinat pentru consum în țara exportatoare;

[...]”

- 4 A doua notă suplimentară la articolul VI alineatul (1) din GATT 1994, care figurează în anexa I, prevede:

„Este recunoscut faptul că, în cazul importurilor provenind dintr-o țară al cărei comerț constituie obiectul unui monopol complet sau cvasicomplet și unde toate prețurile interne sunt fixate de stat, determinarea comparabilității prețurilor corespunzător cu alineatul (1) poate prezenta dificultăți speciale și că, în asemenea cazuri, părțile contractante importatoare pot aprecia ca necesar să țină seama de posibilitatea ca o comparație exactă cu prețurile interne ale țării sus-numite să nu fie totdeauna adecvată.”

Acordul antidumping

- 5 Articolul 2 din Acordul antidumping, intitulat „Stabilirea existenței unui dumping”, prevede:

„2.1. În sensul prezentului acord, un produs poate fi considerat ca făcând obiectul unui dumping, adică fiind introdus pe piața unei alte țări la un preț inferior valorii sale normale, dacă prețul de export al acestui produs atunci când este exportat dintr-o țară în alta este inferior prețului comparabil, practicat în cursul unor operațiuni comerciale normale, pentru produsul similar destinat consumului în țara exportatoare.

2.2. În cazul în care nu există vânzări ale produsului similar pe piața internă a țării exportatoare, în cursul operațiunilor comerciale normale, sau în cazul în care datorită situației specifice a pieței sau volumului redus de vânzări pe piața internă a țării exportatoare [...], asemenea vânzări nu permit o comparație adecvată, marja de dumping trebuie să fie determinată fie prin comparație cu un preț comparabil al produsului similar atunci când acesta este exportat într-o țară terță corespunzătoare, dacă acest preț este reprezentativ, fie prin comparație cu costul de producție din țara de origine, majorat cu o sumă rezonabilă pentru costurile de administrare, comercializare sau costurile cu caracter general și pentru profituri.

[...]

2.7. Prezentul articol nu aduce atingere celei de-a doua dispoziții suplimentare referitoare la articolul VI alineatul (1) din anexa I a GATT 1994.”

Dreptul Uniunii

Regulamentul de bază

- 6 La momentul producerii faptelor aflate la originea litigiului, dispozițiile care reglementau adoptarea măsurilor antidumping de către Uniunea Europeană figurau în Regulamentul (CE) nr. 384/96 al Consiliului din 22 decembrie 1995 privind protecția împotriva importurilor care fac obiectul unui dumping din partea țărilor care nu sunt membre ale Comunității Europene (JO 1996, L 56, p. 1, Ediție specială, 11/vol. 12, p. 223), astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 2117/2005 al Consiliului din 21 decembrie 2005 (JO L 340, p. 17, Ediție specială, 11/vol. 44, p. 15, denumit în continuare „regulamentul de bază”). Regulamentul de bază a fost abrogat prin Regulamentul (CE) nr. 1225/2009 al Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind protecția împotriva importurilor care fac obiectul unui dumping din partea țărilor care nu sunt membre ale Comunității Europene (JO L 343, p. 51).

7 Considerentele (5) și (7) ale regulamentului de bază aveau următorul cuprins:

„(5) întrucât noul acord privind practicile de dumping, și anume [A]cordul [antidumping], conține norme noi și detaliate referitoare în special la calcularea marjei de dumping, la procedurile de deschidere și de desfășurare a anchetei, inclusiv la stabilirea și modul de tratare a faptelor, la instituirea de măsuri provizorii, la impunerea și perceperea de taxe antidumping, la durata și reexaminarea măsurilor antidumping și la divulgarea de informații referitoare la anchetele antidumping; întrucât, având în vedere amploarea schimbărilor și pentru a se asigura aplicarea adecvată și transparentă a noilor norme, este necesar să se transpună în dreptul comunitar, în măsura posibilului, termenii noilor acorduri;

[...]

(7) întrucât, în vederea stabilirii valorii normale pentru țările care nu au economie de piață, este prudent să se stabilească normele de procedură pentru a alege țara terță adecvată cu economie de piață care va reprezenta punctul de referință în acest sens și, în cazul în care nu se poate găsi o țară terță adecvată, să se prevadă că valoarea normală poate fi stabilită pe orice altă bază rezonabilă”.

8 Articolul 1 alineatul (2) din regulamentul menționat prevedea că un produs „[s]e consideră că [...] face obiectul unui dumping atunci când prețul său de export către Comunitate este mai mic decât prețul comparabil, practicat în cadrul operațiunilor comerciale normale, pentru produsul similar în țara exportatoare”.

9 Pentru determinarea existenței unui dumping, articolul 2 alineatele (1)-(7) din regulamentul de bază stabilea norme privind calculul valorii normale. În timp ce, în conformitate cu alineatul (1) al articolului 2 din acest regulament, valoarea normală se stabilea de obicei pe baza prețurilor practicate în țara exportatoare, alineatul (7) al acestui articol prevedea, în cazul importurilor din țări care nu au economie de piață, recurgerea la metoda așa-zisă „a țării similare”. Potrivit acestei ultime dispoziții:

„(a) În cazul importurilor care provin din țări care nu au economie de piață [(Albania, Armenia, Azerbaidjan, Bielorusia, Georgia, Coreea de Nord, Kârgâzstan, Moldova, Mongolia, Tadjikistan, Turkmenistan, Uzbekistan)], valoarea normală se stabilește pe baza prețului sau a valorii calculate într-o țară terță care are economie de piață, pe baza prețului de export dintr-o astfel de țară terță către alte țări, inclusiv către Comunitate, sau, în cazul în care acest lucru nu este posibil, în orice alt mod rezonabil, inclusiv pe baza prețului plătit efectiv sau care urmează să fie plătit în Comunitate pentru produsul similar, ajustat în mod corespunzător, în cazul în care este necesar, pentru ca acesta să includă o marjă de profit rezonabilă.

[...]

(b) În cazul anchetelor antidumping privind importurile din Republica Populară Chineză, Vietnam și Kazahstan, precum și din orice țară care nu are economie de piață și care este membră a OMC la data deschiderii anchetei, valoarea normală se stabilește în conformitate cu alineatele (1)-(6), în cazul în care se stabilește pe baza unor cereri documentate corespunzător prezentate de unul sau mai mulți producători care fac obiectul anchetei și în conformitate cu criteriile și procedurile prevăzute la litera (c) că în cazul acestui producător sau al acestor producători prevalează condițiile economiei de piață în ceea ce privește fabricarea și vânzarea produsului similar respectiv. În cazul în care nu apare o astfel de situație, se aplică dispozițiile de la litera (a).

- (c) Cererea prezentată în temeiul literei (b) trebuie [...] să conțină probe suficiente că producătorul își desfășoară activitatea în condițiile unei economii de piață, și anume că:
- deciziile întreprinderilor referitoare la prețuri și la costurile inputurilor, de exemplu ale materiilor prime, tehnologiei, mâinii de lucru, producției, vânzărilor și investițiilor, se adoptă ținându-se seama de semnalele pieței care reflectă cererea și oferta și fără o intervenție semnificativă din partea statului în această privință, iar costurile principalelor inputuri reflectă în mare parte valorile pieței;
 - întreprinderile utilizează o singură serie de documente contabile de bază, care fac obiectul unui audit independent în conformitate cu standardele internaționale și care sunt utilizate în toate scopurile;
 - costurile de producție și situația financiară ale întreprinderilor nu fac obiectul niciunei denaturări importante, determinate de vechiul sistem de economie planificată, mai ales în ceea ce privește amortizarea activelor, alte reduceri de valoare, barter sau plăți sub formă de compensare de datorii;
 - întreprinderile respective fac obiectul unor legi privind falimentul și proprietatea, care garantează operațiilor întreprinderilor certitudinea juridică și stabilitatea,
- și
- operațiile de schimb sunt efectuate la cursul de schimb al pieței.

[...]”

- 10 În cazul aplicării articolului 2 alineatul (7) litera (a) din regulamentul de bază, se putea determina o taxă individuală, în conformitate cu articolul 9 alineatul (5) din regulamentul de bază, pentru exportatorii care îndeplineau anumite condiții care erau prevăzute de această ultimă dispoziție.

Regulamentul (CE) nr. 2238/2000

- 11 Considerentele (3)-(6) ale Regulamentului (CE) nr. 2238/2000 al Consiliului din 9 octombrie 2000 de modificare a Regulamentului nr. 384/96 (JO L 257, p. 2, Ediție specială, 11/vol. 21, p. 142) aveau următorul cuprins:

- „(3) [...] articolul 2 alineatul (7) din [r]egulamentul [de bază] prevede că [...] valoarea normală poate fi stabilită în conformitate cu dispozițiile aplicabile țărilor cu economie de piață, în cazul în care se poate demonstra că prevalează condițiile de piață pentru unul sau mai mulți producători care fac obiectul unei anchete privind fabricarea și vânzarea produsului în cauză.
- (4) Reformele întreprinse în [...] Vietnam și Kazahstan au modificat fundamental economia acestor țări și au dus la apariția unor întreprinderi supuse condițiilor unei economii de piață. Prin urmare, aceste [...] țări s-au îndepărtat de sistemul economic care justificase recursul la metoda țării similare.
- (5) Este oportun ca practica antidumping a Comunității să fie revizuită, pentru a se putea ține seama de noile condiții economice [...]
- (6) De asemenea, este necesar să se acorde un tratament similar importurilor care provin din țări care sunt membre ale [OMC] la data inițierii procedurii antidumping în cauză.”

Istoricul cauzei

- 12 Rusal Armenal este o societate care produce și exportă produse de aluminiu și care are sediul în Armenia din anul 2000.
- 13 Ca urmare a unei plângeri depuse la 28 mai 2008, Comisia a deschis o procedură antidumping privind importurile de anumite folii de aluminiu originare din Armenia, Brazilia și China. Rusal Armenal a contestat aplicabilitatea în speță a articolului 2 alineatul (7) din regulamentul de bază, ținând seama în special de aderarea, la 5 februarie 2003, a Republicii Armenia la Acordul de instituire a Organizației Mondiale a Comerțului, semnat la Marrakech la 15 aprilie 1994. Pe de altă parte, Rusal Armenal a solicitat să i se acorde statutul de societate care funcționează în condiții de economie de piață (denumit în continuare „statutul de SEP”) sau să beneficieze de un tratament individual, în sensul articolului 9 alineatul (5) din regulamentul de bază.
- 14 La 7 aprilie 2009, Comisia a adoptat Regulamentul (CE) nr. 287/2009 privind impunerea unei taxe antidumping provizorii asupra importurilor de anumite folii de aluminiu originare din Armenia, Brazilia și Republica Populară Chineză (JO L 94, p. 17). Turcia a fost desemnată țară similară pentru calculul valorii normale pentru producătorii-exportatori cărora ar fi fost posibil să nu li se acorde statutul de SEP.
- 15 În ceea ce privește acordarea statutului de SEP pentru Rusal Armenal, Comisia a arătat că Republica Armenia nu putea fi considerată drept țară cu economie de piață din moment ce era menționată în nota de subsol din regulamentul de bază la care face trimitere articolul 2 alineatul (7) litera (a) din acest regulament. Pe de altă parte, Comisia a apreciat că Rusal Armenal nu îndeplinea criteriile referitoare la contabilitate și la costurile de producție menționate la articolul 2 alineatul (7) litera (c) a doua și a treia liniuță din regulamentul menționat. În ceea ce privește calculul marjei de dumping, Comisia a considerat că Rusal Armenal îndeplinea condițiile de obținere a unui tratament individual.
- 16 La 24 septembrie 2009, Consiliul a adoptat regulamentul în litigiu, în care a confirmat această apreciere a Comisiei. În special, în ceea ce privește concluzia potrivit căreia acordarea statutului de SEP pentru Rusal Armenal trebuia refuzată, considerentul (20) al acestui regulament arată că „Armenia este menționată în mod expres în nota de subsol de la articolul 2 alineatul (7) litera (a) din regulamentul antidumping de bază, fiind inclusă în rândul țărilor în care nu funcționează economia de piață”, că „tratamentul producătorilor-exportatori din țările în care nu funcționează economia de piață și care sunt membre ale OMC este prevăzut în articolul 2 alineatul (7) litera (b)” și că „aceste dispoziții au fost respectate integral în actuala anchetă”.
- 17 În aceste condiții, în temeiul articolului 1 alineatul (2) din regulamentul în litigiu, s-a instituit o taxă antidumping definitivă de 13,4% la importul anumitor produse din aluminiu fabricate de Rusal Armenal.

Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

- 18 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 21 decembrie 2009, Rusal Armenal a solicitat anularea regulamentulului în litigiu.
- 19 În susținerea acțiunii sale, Rusal Armenal a invocat cinci motive. Numai primul, o excepție de nelegalitate invocată în aplicarea articolului 277 TFUE, care se întemeiază pe încălcarea prin articolul 2 alineatul (7) din regulamentul de bază a articolului 2 alineatele (1)-(6) din acest regulament, precum și a articolelor 2.1 și 2.2 din Acordul antidumping, a fost examinat de Tribunal și, prin urmare, prezintă interes pentru prezentul recurs.

- 20 În cadrul acestui prim motiv, pentru a justifica posibilitatea instanței Uniunii de a efectua un control de legalitate în privința articolului 2 din Acordul antidumping, Rusal Armenal, subliniind totodată că, potrivit jurisprudenței Curții, această posibilitate există atunci când actul Uniunii face trimitere în mod expres la dispoziții precise ale OMC sau atunci când Uniunea a urmărit executarea unei anumite obligații asumate în cadrul OMC, a arătat că considerentul (5) al regulamentului menționat făcea trimitere la acest acord și că același regulament fusese adoptat în scopul punerii în aplicare în dreptul Uniunii a obligațiilor internaționale care revin instituțiilor Uniunii în temeiul acestui articol din Acordul antidumping.
- 21 În esență, Rusal Armenal a explicat că derogarea instituită la articolul 2 alineatul (7) din regulamentul de bază nu îi era aplicabilă, din moment ce această derogare nu era conformă cu articolul 2.7 din Acordul antidumping coroborat cu a doua notă suplimentară la articolul VI alineatul (1) din GATT 1994, care figurează în anexa I la acesta. Instituind pentru importurile care provin din Armenia o derogare care nu este prevăzută de aceste din urmă dispoziții, articolul 2 alineatul (7) din regulamentul de bază ar încălca regimul general al articolelor 2.1 și 2.2 din Acordul antidumping în ceea ce privește determinarea existenței unui dumping.
- 22 Prin hotărârea atacată, Tribunalul a admis primul motiv al acțiunii și, în consecință, a anulat regulamentul în litigiu în măsura în care privea Rusal Armenal.

Procedura în fața Curții și concluziile părților

- 23 Prin Decizia președintelui Curții din 24 aprilie 2014, a fost admisă cererea de intervenție în susținerea concluziilor Comisiei formulată de Parlamentul European.
- 24 Comisia și Consiliul solicită Curții:
- anularea hotărârii atacate;
 - respingerea primului motiv al acțiunii din fața Tribunalului;
 - trimiterea cauzei spre rejudecare la Tribunal pentru ca acesta să se pronunțe cu privire la al doilea-al cincilea motiv ale acțiunii și
 - soluționarea odată cu fondul a cererii privind cheltuielile de judecată.
- 25 Rusal Armenal solicită respingerea recursului și obligarea Comisiei și a Consiliului la plata cheltuielilor de judecată.

Cu privire la recurs

- 26 Comisia invocă trei motive în susținerea recursului.

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe faptul că Tribunalul s-a pronunțat ultra petita

Argumentele părților

- 27 Prin intermediul primului motiv, Comisia arată că hotărârea atacată este afectată de o eroare de drept întrucât Tribunalul s-a pronunțat cu privire la excepția de nelegalitate care vizează articolul 2 alineatul (7) din regulamentul de bază, invocată de Rusal Armenal în cererea sa introductivă din primă instanță.

- 28 Potrivit Comisiei, Rusal Armenal s-a desistat de această excepție de nelegalitate în replica formulată în primă instanță, astfel încât conținutul primului motiv al acțiunii sale la Tribunal era ulterior limitat numai la încălcarea de către Consiliu a principiului interpretării conforme.
- 29 Rusal Armenal contestă argumentația Comisiei.

Aprecierea Curții

- 30 Este necesar să se observe că examinarea ansamblului considerațiilor invocate de Rusal Armenal în înscrisurile sale prezentate în fața Tribunalului nu permite să se concluzioneze că aceasta s-ar fi desistat în cursul procedurii de excepția de nelegalitate a articolului 2 alineatul (7) din regulamentul de bază, invocată în aplicarea articolului 277 TFUE.
- 31 Astfel, din considerațiile menționate rezultă, pe de o parte, că Rusal Armenal a solicitat Tribunalului să declare că articolul 2 alineatul (7) din regulamentul de bază este inaplicabil în speță, dat fiind că, în privința sa, calculul valorii normale potrivit normelor referitoare la importuri care provin din țări care nu au economie de piață încălca articolul 2 alineatele (1)-(6) din regulamentul menționat, precum și articolele 2.1 și 2.2 din acordul antidumping, și, pe de altă parte, că, în replica sa în primă instanță, Rusal Armenal, continuând în mod expres să se prevaleze de articolul 277 TFUE, s-a limitat să își precizeze argumentația cu privire la acest subiect.
- 32 În aceste condiții, este necesar să se respingă primul motiv al prezentului recurs ca nefondat.

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe faptul că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept statuând că articolul 2 alineatul (7) din regulamentul de bază vizează punerea în executare a obligațiilor speciale asumate în cadrul OMC

Argumentele părților

- 33 Prin intermediul celui de al doilea motiv, Comisia reproșează în esență Tribunalului nerespectarea Hotărârii Nakajima/Consiliul (C-69/89, EU:C:1991:186) prin faptul că a statuat în temeiul considerațiilor care figurează la punctele 36 și 53-55 din hotărârea atacată că, adoptând articolul 2 alineatul (7) din regulamentul de bază, legiuitorul Uniunii a intenționat punerea în executare a obligațiilor speciale create de articolul 2 din Acordul antidumping și de a doua notă suplimentară la articolul VI alineatul (1) din GATT 1994, care figurează în anexa I la acesta. Astfel, Tribunalul ar fi considerat în mod eronat că era de competența sa să controleze legalitatea articolului 2 alineatul (7) din acest regulament în raport cu normele din acordurile OMC.
- 34 În această privință, Comisia susține că această ultimă dispoziție urmărește crearea unui „regim special de economie de piață” aplicabil economiilor în tranziție spre economia de piață. În loc să se întemeieze pe textul normelor menționate ale acordurilor OMC, acest regim special ar face parte dintr-o strategie politică a Uniunii destinată să recompenseze eforturile realizate de fostele țări cu comerț de stat și să încurajeze continuarea reformelor economice de economiile în tranziție, precum și liberalizarea schimburilor comerciale.
- 35 Rusal Armenal arată că criteriul pe care Comisia îl evidențiază pentru a determina întinderea controlului jurisdicțional al instanței Uniunii în lumina normelor din acordurile OMC are la bază în mod eronat numai problema dacă legiuitorul Uniunii a intenționat să pună în executare obligațiile speciale asumate în contextul OMC. Ar rezulta din jurisprudența Curții că trebuie să se examineze de asemenea dacă actul Uniunii în cauză face trimitere în mod expres la dispoziții precise de drept al OMC, textul considerentului (5) al regulamentului de bază permițând să se concluzioneze în sensul existenței unei astfel de trimiteri.

36 În orice caz, Rusal Armenal consideră că, prin adoptarea dispozițiilor articolului 2 din regulamentul menționat privind calculul valorii normale, legiuitorul Uniunii a intenționat efectiv să pună în executare dispozițiile, în esență identice, ale articolului 2 din Acordul antidumping, precum și a doua notă suplimentară la articolul VI alineatul (1) din GATT 1994, care figurează în anexa I la acesta, la care se referă articolul 2.7 din Acordul antidumping. Această concluzie ar decurge în esență, în primul rând, din considerentul (5) al aceluiași regulament, în al doilea rând, din absența din dreptul Uniunii a unor criterii privind acordarea statutului de țară care are economie de piață care să deroge de la această a doua notă suplimentară și, în al treilea rând, din faptul că instrumentele de aderare a Republicii Armenia la OMC nu stabilesc nicio posibilitate de derogare de la articolele 2.1 și 2.2 din Acordul antidumping.

Aprecierea Curții

37 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că dispozițiile unui acord internațional la care Uniunea este parte nu pot fi invocate în susținerea unei acțiuni în anularea unui act de drept derivat al Uniunii sau a unei excepții întemeiate pe nelegalitatea unui asemenea act decât cu dubla condiție, pe de o parte, ca natura și economia acordului respectiv să nu se opună acestei acțiuni și, pe de altă parte, ca acele dispoziții să fie, în ceea ce privește conținutul lor, necondiționate și suficient de precise (a se vedea în special Hotărârea Consiliul și alții/Vereniging Milieudéfensie și Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht, C-401/12 P-C-403/12 P, EU:C:2015:4, punctul 54 și jurisprudența citată). Astfel, numai atunci când aceste două condiții sunt îndeplinite cumulativ, asemenea dispoziții vor putea fi invocate în fața instanței Uniunii pentru a servi drept criteriu pentru aprecierea legalității unui act al Uniunii.

38 În ceea ce privește acordurile OMC, rezultă dintr-o jurisprudență constantă a Curții că, având în vedere natura și economia lor, acestea nu figurează, în principiu, printre normele în lumina cărora poate fi controlată legalitatea actelor instituțiilor Uniunii (a se vedea în special Hotărârea Portugalia/Consiliul, C-149/96, EU:C:1999:574, punctul 47, Hotărârea Van Parys, C-377/02, EU:C:2005:121, punctul 39, și Hotărârea LVP, C-306/13, EU:C:2014:2465, punctul 44).

39 În această privință, Curtea a arătat în special că a admite că sarcina de a asigura conformitatea dreptului Uniunii cu normele OMC revine direct instanței Uniunii ar însemna ca organele legislative sau executive ale Uniunii să fie lipsite de marja de manevră de care beneficiază organele similare ale partenerilor comerciali ai Uniunii. Astfel, este cert că unele părți contractante, printre care se numără partenerii cei mai importanți ai Uniunii din punct de vedere comercial, au conchis, în lumina obiectului și a scopului acordurilor OMC, că acestea nu figurează printre normele din perspectiva cărora organele lor jurisdicționale controlează legalitatea normelor lor de drept intern. Dacă ar fi admisă, o astfel de lipsă de reciprocitate ar risca să conducă la un dezechilibru în aplicarea normelor OMC (a se vedea în special Hotărârea Portugalia/Consiliul, C-149/96, EU:C:1999:574, punctele 43-46, Hotărârea FIAMM și alții/Consiliul și Comisia, C-120/06 P și C-121/06 P, EU:C:2008:476, punctul 119, precum și Hotărârea LVP, C-306/13, EU:C:2014:2465, punctul 46).

40 Cu toate acestea, în două situații excepționale, care decurg din voința legiuitorului Uniunii de a-și limita el însuși marja de manevră în aplicarea normelor OMC, Curtea a admis că este de competența instanței Uniunii, dacă este cazul, să controleze legalitatea unui act al Uniunii și a actelor adoptate în aplicarea lui în raport cu acordurile OMC.

41 Este vorba, în primul rând, despre ipoteza în care Uniunea a înțeles să execute o obligație specială asumată în cadrul acestor acorduri și, în al doilea rând, despre cazul în care actul de drept al Uniunii în cauză face trimitere în mod expres la dispoziții precise din aceleași acorduri (a se vedea în acest sens în special Hotărârea Fediol/Comisia, 70/87, EU:C:1989:254, punctele 19-22, Hotărârea Nakajima/Consiliul, C-69/89, EU:C:1991:186, punctele 29-32, Hotărârea Biret și Cie/Consiliul,

C-94/02 P, EU:C:2003:518, punctul 73, precum și Hotărârea Consiliul și alții/Vereniging Milieudéfensie și Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht, C-401/12 P-C-403/12 P, EU:C:2015:4, punctul 56).

- 42 În prezenta cauză, trebuie amintit că Tribunalul a statuat, la punctul 36 din hotărârea atacată, în legătură cu examinarea poziției Acordului antidumping în ordinea juridică a Uniunii și după ce a arătat că reieșea din considerentul (5) al regulamentului de bază că Uniunea a adoptat acest regulament pentru a-și îndeplini obligațiile internaționale, că, prin articolul 2 din regulamentul menționat, intitulat „Stabilirea existenței dumpingului”, Uniunea a intenționat să execute obligațiile speciale pe care le presupune articolul 2 din Acordul antidumping, care se referă de asemenea la stabilirea existenței unui dumping.
- 43 În aceste condiții, este important să se verifice dacă, așa cum susține Comisia, hotărârea atacată este afectată de o eroare de drept în măsura în care ajunge la concluzia menționată în ceea ce privește articolul 2 alineatul (7) din regulamentul de bază.
- 44 Înainte de toate, trebuie să se arate în această privință că, în anumite cazuri, Curtea a recunoscut că sistemul antidumping al OMC putea constitui o excepție de la principiul general potrivit căruia instanța Uniunii nu poate controla legalitatea actelor instituțiilor Uniunii în raport cu conformitatea lor cu normele acordurilor OMC (a se vedea în acest sens Hotărârea Nakajima/Consiliul, C-69/89, EU:C:1991:186, punctele 29-32, Hotărârea Petrotub și Republica/Consiliul, C-76/00 P, EU:C:2003:4, punctele 55 și 56, precum și Hotărârea Consiliul și alții/Vereniging Milieudéfensie și Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht, C-401/12 P-C-403/12 P, EU:C:2015:4, punctul 59).
- 45 Totuși, pentru ca o astfel de excepție să fie admisă într-un caz particular, trebuie în plus să se stabilească corespunzător cerințelor legale că legiuitorul și-a manifestat voința de a pune în aplicare în dreptul Uniunii o obligație specială asumată în cadrul acordurilor OMC.
- 46 În acest scop, nu este suficient, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 42 din concluzii, că din considerentele actului Uniunii în cauză reiese în mod general că adoptarea sa a avut loc cu respectarea obligațiilor internaționale ale Uniunii. Dimpotrivă, este necesar să se poată deduce din dispoziția specifică de drept al Uniunii contestată că ea vizează punerea în aplicare în dreptul Uniunii a unei obligații speciale care rezultă din acordurile OMC.
- 47 În ceea ce privește articolul 2 alineatul (7) din regulamentul de bază, trebuie să se remarce de la bun început că această dispoziție, care urmează celor precizate în considerentul (7) al aceluiași regulament, introduce un regim special care stabilește norme detaliate privind calculul valorii normale cu referire la importuri care provin din țări care nu au economie de piață, printre care Armenia. Astfel, în ceea ce privește aceste importuri, dispoziția respectivă prevede la litera (a) că valoarea normală se stabilește pe baza prețului sau a valorii calculate într-o țară terță care are economie de piață, pe baza prețului de export dintr-o astfel de țară terță către alte țări, inclusiv către Uniune, sau, în cazul în care acest lucru nu este posibil, în orice alt mod rezonabil, inclusiv pe baza prețului plătit efectiv sau care urmează să fie plătit în Uniune pentru produsul similar, ajustat în mod corespunzător, în cazul în care este necesar, pentru ca acesta să includă o marjă de profit rezonabilă. În plus, aceeași dispoziție prevede la litera (b) că, în cazul anchetelor antidumping privind importurile din orice țară care nu are economie de piață și care este membră a OMC la data deschiderii anchetei, valoarea normală se stabilește în conformitate cu alineatele (1)-(6), în cazul în care se stabilește că în cazul acestui producător sau al acestor producători prevalează condițiile economiei de piață, enunțate la litera (c) în ceea ce privește fabricarea și vânzarea produsului similar respectiv.
- 48 În această privință, trebuie arătat că articolul 2 alineatul (7) din regulamentul de bază constituie expresia voinței legiuitorului Uniunii de a adopta, în acest domeniu, o abordare proprie ordinii juridice a Uniunii.

- 49 Astfel, după cum reiese din preambulul Regulamentului nr. 2238/2000 de modificare a regulamentului de bază, normele stabilite la articolul 2 alineatul (7) din regulamentul de bază aplicabile importurilor care provin din țări membre ale OMC care nu au economie de piață se întemeiază pe apariția în aceste țări, în urma reformelor economice adoptate, a unor întreprinderi care operează în condiții de economie de piață.
- 50 Or, în măsura în care Acordul antidumping nu conține norme specifice referitoare la o asemenea categorie de țări, nu se poate stabili o corespondență între, pe de o parte, normele care figurează la articolul 2 alineatul (7) din regulamentul de bază referitoare la importurile care provin din țări membre ale OMC care nu au economie de piață și, pe de altă parte, normele definite la articolul 2 din Acordul antidumping. În consecință, dispoziția menționată din regulamentul de bază nu poate fi considerată o măsură destinată să asigure în ordinea juridică a Uniunii executarea unei obligații speciale asumate în cadrul OMC.
- 51 Articolul 2.7 din Acordul antidumping coroborat cu a doua notă suplimentară la articolul VI alineatul (1) din GATT 1994, care figurează în anexa I la acesta, la care face referire, nu este de natură să repună în discuție o asemenea constatare. Astfel, pe lângă faptul că această a doua notă suplimentară nu stabilește nicio normă precisă care să reglementeze calculul valorii normale, această dispoziție nu vizează decât cazurile în care comerțul constituie obiectul unui monopol complet sau cvasicomplet și în care toate prețurile interne sunt fixate de stat.
- 52 Constatarea menționată nu este repusă în discuție nici de faptul că considerentul (5) al regulamentului de bază arată că trebuie să se transpună „în măsura posibilului” normele Acordului antidumping în dreptul Uniunii. Astfel, după cum a arătat avocatul general la punctele 44 și 46 din concluzii, această expresie trebuie înțeleasă în sensul că, deși legiuitorul Uniunii intenționa să țină seama de normele Acordului antidumping la adoptarea regulamentului de bază, totuși el nu a manifestat voința de a efectua o transpunere a fiecăreia dintre aceste norme în regulamentul menționat. Concluzia potrivit căreia articolul 2 alineatul (7) din regulamentul de bază are ca obiect executarea obligațiilor speciale pe care le cuprinde articolul 2 din Acordul antidumping nu poate, așadar, în niciun caz să se întemeieze în mod izolat pe cuprinsul acestui considerent.
- 53 În astfel de împrejurări, trebuie constatat, astfel cum a arătat avocatul general la punctele 50 și 51 din concluzii, că legiuitorul Uniunii și-a exercitat competența de reglementare în ceea ce privește calculul valorii normale cu referire la importuri care provin din țări membre ale OMC care nu au economie de piață, reținând o abordare proprie ordinii juridice a Uniunii, și, prin urmare, că nu poate fi stabilită existența voinței legiuitorului Uniunii de a pune în aplicare, prin adoptarea articolului 2 alineatul (7) din regulamentul de bază, obligațiile speciale pe care le cuprinde articolul 2 din Acordul antidumping.
- 54 Rezultă din cele ce precedă că, întrucât a statuat în alt mod, Tribunalul a săvârșit o eroare de drept.
- 55 În aceste condiții, trebuie admis al doilea motiv al prezentului recurs.
- 56 În consecință, trebuie să se anuleze în întregime hotărârea atacată, fără a fi nevoie să se examineze al treilea motiv invocat de Comisie în susținerea recursului, referitor la încălcarea principiului general al echilibrului instituțional.

Cu privire la acțiunea în fața Tribunalului

- 57 În conformitate cu articolul 61 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, în cazul în care recursul este întemeiat, Curtea anulează decizia Tribunalului și poate fie să soluționeze ea însăși în mod definitiv litigiul atunci când acesta este în stare de judecată, fie să trimită cauza Tribunalului pentru a se pronunța asupra ei.

- 58 În speță, Curtea apreciază că trebuie să se pronunțe în mod definitiv cu privire la primul motiv al acțiunii introduse de Rusal Armenal prin care se urmărea anularea regulamentului în litigiu.
- 59 În această privință, trebuie arătat că niciuna dintre cele două situații excepționale enunțate la punctul 41 din prezenta hotărâre nu se regăsește în speță. Pe de o parte, după cum s-a constatat la punctul 53 din prezenta hotărâre, nu poate fi stabilită existența voinței legiuitorului Uniunii de a pune în aplicare, prin adoptarea articolului 2 alineatul (7) din regulamentul de bază, obligațiile speciale pe care le cuprinde articolul 2 din Acordul antidumping. Pe de altă parte, articolul 2 alineatul (7) din regulamentul menționat nu face trimitere în mod expres la nicio dispoziție precisă din Acordul antidumping, trimiterea generală la dispozițiile acestui acord în considerentul (5) al aceluiași regulament fiind, ea singură, insuficientă pentru a concluziona în sensul existenței unei asemenea trimiteri (a se vedea în acest sens Hotărârea Van Parys, C-377/02, EU:C:2005:121, punctul 52, Hotărârea FIAMM și alții/Consiliul și Comisia, C-120/06 P și C-121/06 P, EU:C:2008:476, punctele 113 și 114, precum și Hotărârea Consiliul și alții/Vereniging Milieudefensie și Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht, C-401/12 P-C-403/12 P, EU:C:2015:4, punctul 58).
- 60 În aceste condiții, primul motiv al acțiunii introduse de Rusal Armenal prin care urmărea anularea regulamentului în litigiu trebuie respins, în măsura în care instanța Uniunii, potrivit voinței legiuitorului, controlează legalitatea calculului valorii normale în ceea ce privește produsele fabricate de Rusal Armenal numai în lumina articolului 2 alineatul (7) din regulamentul de bază.
- 61 Totuși, dat fiind că Tribunalul nu a examinat al doilea-al cincilea motiv invocate de Rusal Armenal în susținerea acțiunii în anulare, Curtea consideră că litigiul nu este în stare de judecată.
- 62 În consecință, se impune trimiterea cauzei spre rejudecare la Tribunal, pentru ca acesta să se pronunțe cu privire la al doilea-al cincilea motiv.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 63 Întrucât cauza este trimisă spre rejudecare la Tribunal, cererea privind cheltuielile de judecată se soluționează odată cu fondul.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară și hotărăște:

- 1) **Anulează Hotărârea Tribunalului Uniunii Europene Rusal Armenal/Consiliul (T-512/09, EU:T:2013:571).**
- 2) **Trimite cauza spre rejudecare la Tribunalul Uniunii Europene pentru ca acesta să statueze cu privire la motivele asupra cărora nu s-a pronunțat.**
- 3) **Cererea privind cheltuielile de judecată se soluționează odată cu fondul.**

Semnături